Jordi Alfaro Esbrí

EL GRAVAMEN TEMPORAL ELÈCTRIC

TREBALL DE FI DE GRAU

dirigit pel Dr. Joan Pagès Galtés

Grau de Dret

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
Tarragona
2025

Aquest TFG s'ha desenvolupat en la modalitat de treball de recerca.

La recerca es presenta seguint les normes per a autors previstes a la Revista Española de Derecho Financiero.
https://www.thomsonreuters.es/es/tienda/revistas/Revista-Espanola-de-Derecho-Financiero/p/10001529#tab-3

RESUM:

Aquest treball se'n ocupa del gravamen temporal elèctric, com una mesura financera de caràcter excepcional adoptada pel govern espanyol per gravar els beneficis extraordinaris obtinguts per les grans empreses energètiques durant la crisi energètica. Després contextualitzar-lo dins els procés històric de lliberalització del sector elèctric, s'analitza la seva regulació, naturalesa jurídica i aplicació pràctica, tot considerant les tensions entre la justícia social, la competitivitat empresarial i l'atracció d'inversions. Finalment, es contextualitza la decisió política de no aplicar definitivament aquest impost i les seves repercussions territorials.

PARAULES CLAU:

- Congrés dels Diputats
- Crisi energètica
- Fiscalitat energètica
- Gravamen temporal elèctric
- Inversions energètiques
- Liberalització
- Política fiscal
- Prestació patrimonial pública no tributària
- Sostenibilitat

ABASTRACT:

This paper analyzes the liberalization process of the electricity sector in Spain and Europe, as well as the tax burden faced by this strategic sector. Special attention is given to the temporary electricity levy, an exceptional measure adopted by the Spanish government to tax the extraordinary profits obtained by major energy companies during the energy crisis. The study details its regulation, legal nature, and practical application, while addressing the tensions between social justice, business competitiveness, and the attraction of strategic investments. Finally, it contextualizes the political decision not to implement this tax permanently and its regional implications.

KEY WORDS:

- Congress of Deputies
- Energy crisis
- Energy taxation
- Temporary electricity levy
- Energy investments
- Liberalization
- Fiscal policy
- Non-tax public financial contribution
- Sustainability

ÍNDEX

I.INTRODUCCIÓ.....6

II. EL PROCÉS DE LIBERALITZACIÓ DEL SECTOR ELÈCTRIC.....7

1. Regulació tradicional: monopoli natural.....7

2. Finals del anys 80 del segle XX: Inici del procés de liberalització.....8

3. Mitjans dels anys 90 del segle XX: Consolidació del procés de liberalització.....10

4. Corol·lari.....13

III. FISCALITAT DEL SECTOR ELÈCTRIC.....13

1. Pluralitats de gravàmens.....14

2. Competitivitat empresarial vs. contribució a les despeses públiques.....15

IV. NORMATIVA I JUSTIFICACIÓ DEL GRAVAMEN TEMPORAL ELÈCTRIC...16

1. Unió europea.....16

2. Estat espanyol.....17

V. NATURALESA I ELEMENTS DEL GRAVAMEN TEMPORAL ELÈCTRIC.....19

1. Naturalesa.....19

1.1. Prestació patrimonial de caràcter públic no tributari.....19

1.2. Ingrés temporal.....21

1.3. Ingrés afectat.....22

2. Subjecte actiu.....23

3. Fet imposable i subjecte passiu.....24

4. Exempcions.....24

5. Quota tributària.....25

6. Meritació.....25

7. Gestió.....26

7.1. Exigibilitat i pagament.....26

7.2. Declaració.....26

7.3. No consideració com a despesa fiscal.....26
7.4. No consideració com a cost repercutible.....27
7.5. Revisió.....27

VI. L'IMPOST A LA PRÀCTICA.....27
1. Entrevista a l'Excm. Sr. Josep Maria Cruset Domenech, diputat al Congrés dels Diputats espanyol.....27
1.1. Debat al Congrés.....28
1.2. Inversions clau.....29
1.3. L'impost decau.....29

VII. CONCLUSIONS.....30

VIII. BIBLIOGRAFIA.....33

I. INTRODUCCIÓ

El treball que es presenta analitza de manera sistemàtica l'evolució del sector elèctric espanyol des d'un model de monopoli natural fins a un sistema liberalitzat, amb una atenció especial al marc fiscal i a l'impacte que tenen les mesures tributàries sobre la competitivitat i la sostenibilitat econòmica de les empreses energètiques. En aquest context, es dedica la part més significativa del treball a l'estudi del gravamen temporal elèctric, introduït pel govern espanyol per respondre a la crisi energètica derivada de la guerra d'Ucraïna i de les tensions econòmiques globals posteriors a la pandèmia de la COVID-19.

El treball s'inicia amb una revisió històrica i conceptual del procés de liberalització del sector elèctric europeu i espanyol, mostrant com les reformes institucionals i tecnològiques han permès introduir la competència en un àmbit que, tradicionalment, havia estat dominat per operadors públics i estructures verticalment integrades. Aquest procés va culminar amb la construcció d'un mercat interior europeu de l'energia, i posteriorment amb l'adopció d'estratègies per integrar la sostenibilitat i les energies renovables.

Tot seguit, s'analitza la complexitat fiscal del sector elèctric, caracteritzada per una multiplicació de tributs d'àmbit estatal i autonòmic. Aquesta pluralitat de gravàmens genera una càrrega considerable sobre les empreses, i el treball pretén posar en relleu el difícil equilibri entre la contribució a les despeses públiques i la garantia de competitivitat empresarial.

Partint d'aquest marc genèric, passem a estudiar la figura central del nostre treball que no és altra que el gravamen temporal elèctric: la seva justificació normativa a escala europea i estatal, la seva naturalesa jurídica com a prestació patrimonial pública no tributària, i els seus elements essencials (subjecte actiu, fet imposable, exempcions, quota, meritació, gestió, etc.). També s'aborden les conseqüències pràctiques de la seva

implementació, tant des de la perspectiva jurídica com econòmica, a través de l'entrevista amb un diputat clau del Congrés, l'Excm. Sr. Josep Maria Cruset.

L'anàlisi final posa de manifest com la introducció d'aquest gravamen ha provocat tensions entre els objectius de redistribució social i la necessitat d'atraure inversions estratègiques en energia verda. Finalment, la decisió del Congrés de fer decaure l'impost il·lustra les implicacions polítiques i econòmiques d'aquesta mesura, i obre el debat sobre la millor manera de dissenyar polítiques fiscals en sectors essencials per al desenvolupament sostenible.

Per últim, deixem constància que la metodologia emprada ha estat essencialment la jurídica, puix ens hem centrat en els esquemes analítics propis del dret financer. De tal manera que les consideracions econòmiques i polítiques efectuades tenen com a única finalitat entendre millor el context normatiu. Tan mateix, per a la redacció del nostre treball hem seguir les regles pels autors exigides a *Civitas – Revista Española de Derecho Financiero.*[1]

II. EL PROCÉS DE LIBERALITZACIÓ DEL SECTOR ELÈCTRIC

1. Regulació tradicional: monopoli natural

Durant dècades, la regulació tradicional en el sector energètic ha estat dominat per monopolis naturals. Aquests monopolis es justificaven per les economies d'escala, que permetien a una única empresa produir amb menys costos que si hi hagués competència. Abans de la crisi del petroli de 1973, les empreses energètiques eren majoritàriament públiques i operaven en estructures monopolístiques o oligopolístiques, regulades per governs o comissions que fixaven les tarifes per equilibrar els interessos dels consumidors i els accionistes.

La regulació tradicional, coneguda com a "*cost-plus*" o "*cost-of-service*", garantia la cobertura de tots els costos de les empreses, incloent una rendibilitat adequada. No

[1] https://www.thomsonreuters.es/es/tienda/revistas/Revista-Espanola-de-Derecho-Financiero/p/10001529#tab-3 [Vist el 8 d'abril de 2025]

obstant, aquest model tenia defectes: no incentivava l'eficiència de les empreses, ja que els costos es transferien directament als consumidors, i els reguladors tendien a sobre-invertir per evitar problemes de subministrament, encara que això implicava tarifes més altes.

La crisi del petroli dels anys 70 i 80 va impulsar canvis cap a una regulació basada en incentius ("*incentive-based regulation*"), que buscava millorar l'eficiència de les empreses i reduir els preus per als consumidors. Aquest nou model establia tarifes fixes per períodes regulats (per exemple, quatre anys), permetent que les empreses es quedessin amb els beneficis derivats de les millores d'eficiència durant aquest període. Un cop finalitzat el període, les tarifes s'ajustaven per reflectir els costos reals, transferint els estalvis als consumidors.

Tot i que aquesta nova regulació va millorar l'eficiència, va mantenir alguns problemes, com la tendència de les empreses a concentrar les inversions al començament del període regulatori, la qual cosa podia posar en risc la seguretat del subministrament cap al final del període. Així, encara que més eficient, la regulació basada en incentius no sempre s'adaptava bé als canvis en les condicions del mercat.[2]

2. Finals del anys 80 del segle XX: Inici del procés de liberalització

A finals dels anys 80, Europa va començar un procés profund de transformació del sector elèctric, iniciant la liberalització progressiva d'aquest mercat que, fins aleshores, havia estat dominat per grans empreses públiques i caracteritzat per una estructura verticalment integrada. La liberalització es va plantejar com un mecanisme per introduir la competència i millorar l'eficiència, amb l'objectiu d'oferir un servei més flexible, transparent i alineat amb les necessitats del mercat.

[2] ENERGIA Y SOCIEDAD: *Manual de la energia*, 2024, pp. 33 a 38. en https:// energiaysociedad.es/pdf/documentos-manuales-energia [Vist el dia 23/3/2025]

En un mercat elèctric liberalitzat, els rols canvien substancialment: les decisions d'inversió i d'operació ja no recauen en les autoritats públiques, sinó en els agents privats, com les companyies generadores i comercialitzadores d'energia. Això implica que són aquests agents qui assumeixen els riscos inherents al mercat. Si un operador opta per sobreinvertir en capacitat productiva, pot trobar-se en una situació en què l'oferta excedeix la demanda, cosa que sol deprimir els preus de mercat i dificulta recuperar la inversió inicial. D'altra banda, si les empreses inverteixen per sota del que seria òptim, es troben davant la possibilitat de perdre oportunitats lucratives en moments en què els preus es disparen a causa d'una demanda elevada o d'una oferta escassa.

Aquest nou entorn fomenta un comportament molt reactiu dels agents davant dels senyals del mercat. Així, quan els preus augmenten, es veuen incentivats a incrementar la producció o a activar instal·lacions menys rendibles per aprofitar els preus alts. En canvi, quan els preus cauen, adopten mesures per reduir costos, desconnectant centrals menys eficients o optimitzant processos. Aquesta dinàmica, en conjunt, contribueix a una millora global de l'eficiència del sistema elèctric, cosa que, a llarg termini, sol beneficiar els consumidors amb tarifes més competitives i un servei més ajustat a la realitat econòmica.

El Regne Unit i els països nòrdics van actuar com a pioners en aquest procés. Al Regne Unit, el govern va dur a terme una ambiciosa política de privatització, desmembrant les antigues empreses públiques en diferents unitats per fomentar la competència entre elles. Aquest procés no només va implicar la venda d'actius, sinó també una profunda reestructuració del sector per garantir que la nova configuració fomentés la competència efectiva. En canvi, els països nòrdics, especialment Noruega, es trobaven en una situació estructural diferent. El seu sistema elèctric, altament dependent de l'energia hidroelèctrica, ja estava descentralitzat per naturalesa, amb moltes centrals en mans de diferents propietaris. Això va facilitar la liberalització, ja que existia una base de diversitat empresarial sobre la qual bastir un mercat competitiu.

Un element fonamental que va permetre la liberalització va ser la desaparició gradual de les economies d'escala que havien fet del sector elèctric un "monopoli natural" durant

dècades. Aquest canvi va ser impulsat per l'aparició de noves tecnologies de generació, com ara les plantes de cicle combinat gas-vapor, que van reduir significativament la mida òptima de les centrals elèctriques i van abaratir tant els costos d'inversió com els d'operació. Paral·lelament, la caiguda dels preus del gas natural va afavorir encara més la implantació d'aquestes tecnologies, mentre que la progressiva eliminació de barreres reguladores va obrir les portes a una competència més oberta.

Una altra peça clau del procés de liberalització va ser la separació entre els aspectes físics i comercials del sistema elèctric. Aquesta dissociació va permetre la creació de mercats en què la compra i venda d'energia es podien dur a terme de manera flexible, sense que això afectés el funcionament físic del sistema, que seguia estant optimitzat i coordinat per garantir la seguretat i fiabilitat de la xarxa. La irrupció i consolidació de les tecnologies de la informació van jugar també un paper essencial, permetent gestionar grans volums de dades en temps real, coordinar les transaccions comercials i optimitzar l'explotació tècnica del sistema amb gran precisió.

Gràcies a aquesta convergència de factors —tecnològics, econòmics i reguladors—, la idea de liberalitzar la generació i comercialització de l'electricitat va guanyar acceptació tant social com política, primer a Europa i posteriorment als Estats Units. No obstant això, cal destacar que la liberalització no es va aplicar a tots els segments del sector. Les xarxes de transport i distribució van continuar considerant-se monopolis naturals, atès que duplicar infraestructures seria econòmicament inviable i tècnicament ineficient. Aquestes xarxes, per tant, van romandre sota una regulació estricta per garantir l'accés equitatiu i la seguretat del subministrament.

En definitiva, la liberalització del sector elèctric es va percebre com una eina per millorar l'eficiència de les empreses implicades, aconseguir una millor correspondència entre els costos reals i els preus pagats pels consumidors, estimular un ús més racional i eficient de l'electricitat i fomentar la innovació tant en els serveis oferts com en les solucions tecnològiques aplicades al mercat.

3. Mitjans dels anys 90 del segle XX: Consolidació del procés de liberalització

A mitjans dels anys 90, la Unió Europea va fer un pas decisiu en la seva política energètica en adoptar l'objectiu estratègic de construir un mercat únic de l'energia. Aquest objectiu responia a la voluntat d'integrar completament els mercats nacionals d'electricitat i gas, buscant no només augmentar la competència i l'eficiència sinó també reforçar la seguretat d'abastament energètic i afavorir la convergència econòmica dins del mercat interior europeu. En aquest context, es van publicar les primeres Directives comunitàries destinades a impulsar la liberalització dels sectors elèctric i gasista, establint les bases reguladores per a un canvi profund en el model tradicionalment dominat per monopolis públics o empreses verticalment integrades.

Aquestes Directives fundacionals proposaven, com a pilar fonamental, la separació jurídica entre activitats regulades —com la gestió de les xarxes de transport i distribució— i activitats sotmeses a la competència —principalment, la generació i la comercialització d'energia. Aquesta distinció permetia establir regles del joc més clares, evitant conflictes d'interès i assegurant un accés no discriminatori a les infraestructures essencials. Això suposava un avenç significatiu respecte al passat, però inicialment les Directives van optar per un enfocament prudent: no es van imposar canvis estructurals dràstics a les empreses existents, amb l'excepció notable del Regne Unit, on la liberalització ja havia anat més enllà mitjançant una reforma estructural profunda que va separar completament les activitats de xarxa i de generació.

Amb el pas dels anys, es va observar una evolució desigual entre els estats membres. Algunes jurisdiccions, com el Regne Unit, els països escandinaus (especialment Noruega, Suècia i Finlàndia) i Espanya, van avançar decididament cap a la creació d'estructures de mercat més obertes i competitives, adoptant mesures per incentivar la participació de múltiples actors i promoure la transparència dels mercats. En canvi, altres països, com França, van mantenir una estructura de mercat més tancada, conservant una presència dominant d'empreses públiques o semipúbliques, com l'exemple emblemàtic d'EDF (*Électricité de France*).

L’expansió de la liberalització no va ser exempta de dificultats. A principis dels 2000, diversos esdeveniments van posar en qüestió l’estabilitat i la sostenibilitat del nou model. Entre aquests, la fallida estrepitosa d’*Enron* —fins llavors una de les empreses energètiques més grans dels EUA— va sacsejar la confiança en la liberalització i va revelar les vulnerabilitats d’una regulació insuficient. La crisi energètica de Califòrnia del 2001, caracteritzada per apagades massives i preus desorbitats, també va ser interpretada com un avís sobre els riscos d’una liberalització mal implementada. A això s’hi va afegir la dificultat persistent de la Comissió Europea per fer complir plenament els objectius marcats, ja que la sobirania energètica continuava sent un tema molt sensible per als estats membres.

Aquest context va provocar una reacció més intervencionista en determinats països. Alemanya i el mateix Regne Unit, que havien liderat el procés liberalitzador, van començar a reconsiderar determinats aspectes del model, introduint regulacions més estrictes per garantir l’estabilitat del sistema i protegir els interessos dels consumidors.

En resposta a aquests reptes i amb l’objectiu de revitalitzar el procés d’integració, l’any 2009 es va aprovar el conegut com a "Tercer Paquet Energètic". Aquest paquet legislatiu, format per directives i reglaments, pretenia aprofundir en la creació efectiva del mercat interior europeu de gas i electricitat. Entre les mesures més destacades hi havia l’exigència d’una separació més estricta d’activitats (l’anomenada "desintegració propietària"), la promoció activa de la competència, la implantació de mecanismes per protegir els consumidors vulnerables, la necessitat d’una planificació de xarxes a llarg termini per facilitar les inversions estratègiques i la harmonització tècnica per garantir la interoperabilitat dels sistemes nacionals. Tot i que la implementació plena d’aquest paquet requeria un període prolongat, va representar un avenç substancial cap a la consolidació definitiva d’un mercat interior energètic europeu.

Amb l’emergència creixent de la crisi climàtica, l’estratègia energètica europea va evolucionar per integrar de manera prioritària la sostenibilitat ambiental. Així, el 2016, la Comissió Europea va presentar el "Paquet d'Energia Neta per a Tots els Europeus", un

conjunt ambiciós de mesures alineades amb els compromisos de l'Acord de París. Aquest paquet establia com a objectius fonamentals per al 2030 la reducció d'un 40% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, l'increment de la quota de fonts renovables fins a superar el 27% del mix energètic i la millora de l'eficiència energètica en un 30%. Però no només es centrava en objectius mediambientals: també posava un èmfasi especial en l'empoderament dels consumidors, facilitant el canvi de proveïdor, l'accés a eines de comparació de preus i la possibilitat que els ciutadans mateixos esdevinguessin productors i venedors d'energia (el fenomen conegut com a "prosumidors[3]"), sempre dins d'un marc regulador clar.

Per tant, aquesta estratègia global persegueix construir un sistema energètic europeu més sostenible, segur i competitiu, que asseguri un subministrament fiable i assequible per als consumidors, alhora que promou la innovació i la transició cap a una economia baixa en carboni. Tot això, mantenint l'equilibri complex entre els interessos nacionals, les dinàmiques del mercat i les exigències climàtiques globals.

4. Corol·lari

A partir del que s'ha exposat, es conclou que el sector elèctric, que inicialment funcionava com un monopoli natural, ha experimentat una transformació cap a un mercat liberalitzat, sotmès a les normes de la competència i amb la presència de múltiples empreses.

III. FISCALITAT DEL SECTOR ELÈCTRIC

1. Pluralitats de gravàmens

[3] A.E. ARRIBAS i O. ISLAS, *El prosumidor en la economía colaborativa: nueva manera de participar en el mercado de consumo,* 2021, pp. 33 a 38. en https://doi.org/10.5294/pacla.2021.24.2.7 [Vist el dia 25/3/2025]

Explica FERNÁNDEZ GÓMEZ[4] que, en l'actualitat, el conjunt d'activitats que integren la cadena de valor del subministrament elèctric es troba sotmès a una multiplicitat de tributs i càrregues econòmiques, que poden arribar a comptabilitzar-se en diverses desenes. Aquesta complexa arquitectura fiscal abasta des de figures com el bo social, passant pels impostos sobre la producció elèctrica, fins a les taxes i cànons derivats de la Llei d'Aigües, així com tributs específics relacionats amb les activitats nuclears. A tot això cal afegir-hi l'impost sobre els hidrocarburs, l'impost sobre l'electricitat pròpiament dit, i una àmplia gamma d'impostos i cànons d'índole ambiental —com ara el cànon eòlic— que són aplicats amb criteris heterogenis per les diferents Comunitats Autònomes.

Després d'enumerar aquesta densa xarxa impositiva, l'autor assenyala, a més, que cal tenir en compte una sèrie de prestacions econòmiques extraordinàries introduïdes arran de la crisi de preus de l'energia dels anys 2021-2022. Aquestes mesures, que encara avui romanen vigents, inclouen, per exemple, la minoració dels ingressos obtinguts en el mercat *spot* per determinades tecnologies de generació, així com la denominada "contribució solidària", que grava el volum de vendes d'energia de les principals operadores. Tot i que aquesta darrera figura tècnicament no es classifica com un tribut —sinó com una prestació patrimonial de caràcter no tributari—, a la pràctica es comporta com un veritable impost, tant pel seu disseny com pels seus efectes econòmics.

En definitiva, tal com remarca FERNÁNDEZ GÓMEZ, el sistema de subministrament elèctric a Espanya es veu fortament condicionat per una càrrega fiscal i parafiscal extensa, dispersa i altament complexa, que engloba tributs de naturalesa diversa i de procedència tant estatal com autonòmica. La introducció de mesures excepcionals derivades de la crisi energètica no ha fet sinó agreujar aquesta situació. Aquest escenari configura una pressió econòmica considerable sobre el sector elèctric, amb implicacions significatives per a la sostenibilitat financera de les empreses generadores i, en última

[4] J. FERNÁNDEZ GÓMÉZ: Fiscalidad de la electricidad y competitividad industrial, 7 de maig de 2024, a htpps://www.orkestra.deusto.es [Vist el 11/03/2025]

instància, per al cost que suporten els consumidors finals, que es veuen afectats per l'elevat preu de l'energia i la complexitat reguladora del sistema.

2. Competitivitat empresarial vs. contribució a les despeses públiques

L'autor esmentat, FERNÁNDEZ GÓMEZ, realitza una anàlisi exhaustiva i contundent sobre les conseqüències adverses que pot comportar l'existència d'una pluralitat de gravàmens fiscals aplicats al sector industrial. En la seva exposició, posa de manifest que aquesta acumulació de càrregues tributàries pot incidir de manera directa i significativa en la reducció de la competitivitat d'aquest sector estratègic per a l'economia. Aquesta situació no només afecta l'eficiència i la capacitat de creixement de les empreses industrials, sinó que pot arribar a posar en risc l'efectivitat i la vigència del principi constitucional de llibertat d'empresa, recollit a l'article 38 de la Constitució Espanyola. Segons aquest principi, l'Estat ha de garantir un marc adequat per al desenvolupament lliure de l'activitat econòmica dins d'una economia de mercat. Tanmateix, la pressió fiscal desmesurada pot distorsionar aquest equilibri, generant una clara contradicció entre la normativa tributària i els valors constitucionals que regeixen el sistema econòmic espanyol.

Aquesta qüestió és àmpliament acceptada i no genera controvèrsia, ja que existeix un ampli consens doctrinal i jurisprudencial sobre el seu reconeixement. No obstant això, cal tenir molt present que la Constitució Espanyola també estableix, de manera clara i inequívoca, el principi de contribució justa a les despeses públiques, recollit a l'article 31.1. Aquest precepte constitucional imposa a tots els ciutadans l'obligació de contribuir al sosteniment de les despeses col·lectives en funció de la seva capacitat econòmica, mitjançant un sistema tributari just, inspirat en els principis d'igualtat i progressivitat.

En aquest sentit, i tal com és habitual en l'àmbit del Dret financer i tributari, la constitucionalitat d'un determinat gravamen no pot analitzar-se de manera aïllada ni des d'un únic enfocament, sinó que exigeix una ponderació acurada de diversos principis

constitucionals. Entre aquests, destaca amb especial rellevància —com assenyala FERREIRO,[5] — el principi de capacitat econòmica, que actua com a criteri fonamental i vertebrador del sistema tributari. Així, qualsevol figura impositiva ha de respectar aquest principi, evitant situacions de desproporció o càrrega excessiva que puguin vulnerar l'equilibri entre les exigències fiscals de l'Estat i els drets dels contribuents en una societat democràtica.

IV. NORMATIVA I JUSTIFICACIÓ DEL GRAVAMEN TEMPORAL ELÈCTRIC

1. Unió europea

A nivell europeu, es va aprovar el Reglament (UE) 2022/1854 del Consell, de 6 d'octubre de 2022, relatiu a la intervenció d'emergència per fer front a l'elevat cost de l'energia. Aquest reglament estableix, entre altres mesures, una contribució solidària aplicable a determinades empreses energètiques, regulada específicament als articles 14 a 16. Aquesta mesura es justifica en l'Exposició de motius del Reglament, on es recullen els següents punts:

<(13) En la situación actual, parece adecuado tomar medidas a escala de la Unión mediante la introducción de una contribución solidaria de las empresas y establecimientos permanentes de la Unión que operan en los sectores del petróleo crudo, el gas natural, el carbón y la refinería para mitigar los efectos económicos directos de la fuerte subida de los precios de la energía en los presupuestos de las autoridades públicas, los clientes finales y las empresas de toda la Unión. Dicha contribución solidaria debe ser excepcional y estrictamente temporal.>

<(14) La contribución solidaria es un medio adecuado para hacer frente a beneficios excedentarios en caso de circunstancias imprevistas. Tales beneficios no se

[5] J.J. FERREIRO LAPATZA, *Curso de derecho financiero español*, Ed. Marcial Pons, Barcelona – Madrid, p. 281.

corresponden con ningún beneficio ordinario que las empresas o establecimientos permanentes de la Unión que operan en los sectores del petróleo crudo, el gas natural, el carbón y la refinería obtendrían o habrían esperado obtener en circunstancias normales, si no se hubieran producido los acontecimientos imprevisibles en los mercados de la energía. Por tanto, introducir una contribución solidaria constituye una medida conjunta y coordinada que permite, en un espíritu de solidaridad, generar ingresos adicionales para que las autoridades nacionales presten ayuda financiera a hogares y empresas que se vean gravemente afectados por la fuerte subida de los precios de la energía, garantizando al mismo tiempo unas condiciones de competencia equitativas en toda la Unión. La contribución solidaria debe aplicarse de forma paralela a los impuestos sobre sociedades ordinarios aplicados por cada Estado miembro a las empresas de que se trate.>

Així, el Reglament (UE) 2022/1854 introdueix aquesta contribució solidària com una resposta excepcional, coordinada i temporal a l'increment sobtat dels preus energètics. Està dirigida específicament a aquells sectors que, com a conseqüència de circumstàncies imprevistes, han obtingut beneficis extraordinaris no previstos en condicions econòmiques normals. Aquesta iniciativa busca redistribuir aquests guanys excedents per mitjà d'un instrument fiscal complementari, tot preservant la solidaritat entre els estats membres, donant suport a llars i empreses afectades i assegurant la igualtat de condicions competitives dins del mercat interior europeu.

2. Estat espanyol

A nivell de l'Estat espanyol, s'ha adoptat una mesura tributària amb finalitats similars a les previstes per la contribució solidària europea regulada pel Reglament (UE) 2022/1854. En aquest cas, es tracta de l'establiment d'un gravamen específic de caràcter temporal, destinat a actuar sobre els beneficis extraordinaris obtinguts per les empreses del sector energètic en un context de crisi energètica global.

Més concretament, ens referim al Gravamen temporal elèctric, regulat a l'article 1 de la *Ley 38/2022, de 27 de diciembre, para el establecimiento de gravámenes temporales energético y de entidades de crédito y establecimientos financieros de crédito y por la que se crea el impuesto temporal de solidaridad de las grandes fortunas, y se modifican determinadas normas tributarias.*

És precisament en aquest article 1 on s'estableixen les bases jurídiques i fiscals del citat Gravamen temporal elèctric, el qual té com a objectiu fonamental contribuir al repartiment de l'esforç econòmic derivat de la crisi energètica, tot aprofitant els ingressos extraordinaris generats per les grans empreses del sector.

Pel que fa al seu desenvolupament reglamentari, cal destacar l'aprovació de *l'Orden HFP/94/2023, de 2 de febrero, por la que se aprueban el modelo 795, «Gravamen temporal energético. Declaración del ingreso de la prestación», el modelo 796, «Gravamen temporal energético. Pago anticipado», el modelo 797, «Gravamen temporal de entidades de crédito y establecimientos financieros de crédito. Declaración del ingreso de la prestación» y el modelo 798, «Gravamen temporal de entidades de crédito y establecimientos financieros de crédito. Pago anticipado», y se establecen las condiciones y el procedimiento para su presentación.*

La justificació que ofereix l'Exposició de Motius de la Llei 38/2022 per a la introducció d'aquest gravamen es fonamenta en diversos aspectes clau:

- L'increment sostingut dels preus de l'energia, originat tant per la guerra d'Ucraïna com per les seqüeles econòmiques de la pandèmia, ha afectat negativament el pacte de rendes que hauria de permetre el desplegament de polítiques socials equilibrades.

- El sistema tributari ordinari presenta dificultats estructurals per donar una resposta eficaç i àgil a situacions conjunturals excepcionals com la viscuda recentment.

- Finalment, es constata que el sector elèctric és un dels que ha obtingut més beneficis en el context actual, la qual cosa justifica una major contribució fiscal temporal per part seva.

V. NATURALESA I ELEMENTS DEL GRAVAMEN TEMPORAL ELÈCTRIC

1. Naturalesa

1.1. Prestació patrimonial de caràcter públic no tributari

L'article 1.3 de la Llei 38/2022 estableix amb claredat la naturalesa jurídica del Gravamen temporal energètic, determinant que aquest no es configura com un impost en sentit estricte, sinó com una prestació patrimonial pública de caràcter no tributari. Concretament l'esmentat precepte estableix:

«3. El gravamen temporal energético tendrá la naturaleza jurídica de prestación patrimonial de carácter público no tributario y se regirá por lo dispuesto en esta ley y, supletoriamente, por la Ley 47/2003, de 26 de noviembre, General Presupuestaria, y la Ley 58/2003, de 17 de diciembre, General Tributaria, así como por las normas reglamentarias dictadas en desarrollo de las mismas.

En particular, el régimen sancionador aplicable será el resultante de la Ley 58/2003, de 17 de diciembre, General Tributaria.»

Això implica que la figura del gravamen, malgrat tenir un caràcter coactiu imposat per l'Estat, no s'integra, almenys formalment, en l'àmbit tributari tradicional, sinó que actua sota un règim jurídic particular que es basa en la intervenció econòmica de l'Estat, i no pas en una relació tributària ordinària entre contribuent i Administració.

Aquesta configuració especial es justifica i s'explica més àmpliament a l'Exposició de motius de la mateixa Llei 38/2022, que argumenta el següent:

«Como se ha explicado, los motivos señalados exigen de los poderes públicos la adopción de determinadas medidas dirigidas a favorecer el denominado «pacto de rentas» a fin del cumplimiento de los valores constitucionales a que nos hemos referido. Para ello se utiliza el instrumento jurídico de la prestación patrimonial pública de carácter no tributario. Así, ambos gravámenes se configuran como una prestación patrimonial en el sentido señalado siguiendo las pautas establecidas por la doctrina del Tribunal Constitucional derivada de sentencias como las números 62/2015, de 13 de abril, 167/2016, de 6 de octubre, o 63/2019, de 9 de mayo. Así, estos gravámenes, como prestación patrimonial de carácter público no tributario, están caracterizados por su carácter coactivo y el interés público que subyace en los mismos. Además, dichas prestaciones no tienen un carácter tributario, por cuanto se configuran como instrumentos de intervención del Estado en la economía, ya que, como se ha justificado ampliamente con anterioridad, las prestaciones se constituyen en un elemento esencial dentro de la arquitectura del denominado «pacto de rentas» que encarna una herramienta esencial para la lucha contra los efectos nocivos de la inflación que viene sufriendo la ciudadanía. Por tanto, la exigencia de la prestación a los obligados al pago no se incardina en el ámbito de una relación jurídico-tributaria, sino en el contexto de la intervención del Estado en la economía a fin del cumplimiento de los principios y valores constitucionales que rigen nuestro contrato social.

En definitiva, los gravámenes se configuran como un instrumento para hacer efectivo el denominado principio del «reparto del esfuerzo» presente en la doctrina del Tribunal Constitucional (sentencia 167/2016, de 6 de octubre).»

Aquest fragment posa de manifest que la figura de la prestació patrimonial pública no tributària no només és una solució jurídica que formalment exclou la naturalesa tributària, sinó que, a més a més, aquesta figura respon a una voluntat clara de l'Estat

d'intervenir l'economia per corregir desigualtats i redistribuir esforços en un context de crisi.

S'adverteix que la Llei emmarca aquest instrument dins d'un model d'Estat social i democràtic de dret, on les polítiques públiques han de garantir la justícia social, l'equitat i la solidaritat, especialment en situacions d'emergència econòmica i inflacionària. Així, el gravamen s'insereix dins el denominat "pacte de rendes", com a mecanisme per afavorir un repartiment més equitatiu dels costos derivats de l'actual conjuntura.

1.2. Ingrés temporal

L'article 1.1 de la Llei 38/2022 estableix que les entitats designades com a subjectes passius per la pròpia norma han de satisfer un gravamen energètic amb caràcter temporal durant els exercicis 2023 i 2024:

«[...] deberán satisfacer un gravamen energético con carácter temporal durante los años 2023 y 2024.»

Aquesta determinació inicial sembla fixar una vigència limitada per a la mesura, amb un horitzó temporal clarament definit. Tanmateix, la pròpia norma deixa oberta la possibilitat que el gravamen pugui perllongar-se més enllà d'aquest període inicial, i fins i tot esdevenir permanent, si així ho justifiquen les circumstàncies. Aquesta opció es recull expressament a l'article 1.13, on s'indica:

«13. En el último trimestre de 2024 el Gobierno realizará un estudio de los resultados del gravamen, y evaluará su mantenimiento con carácter permanente. Para ello se considerará la situación de los sectores afectados, la evolución de los precios de los productos energéticos y el efecto acumulativo del gravamen junto con el Impuesto sobre

Sociedades. Con carácter previo, en el último trimestre de 2023, el Gobierno elaborará un informe provisional correspondiente al primer ejercicio de aplicación del gravamen.»

Així doncs, la pròpia llei estableix una clàusula de revisió i avaluació, amb un calendari específic. En primer lloc, el Govern ha d'elaborar un informe provisional durant el darrer trimestre de 2023, a fi de valorar l'impacte inicial del gravamen. Posteriorment, durant l'últim trimestre de 2024, es durà a terme un estudi complet dels resultats per tal de determinar si procedeix mantenir el gravamen amb caràcter permanent. Aquesta decisió haurà de basar-se en diversos factors, entre els quals destaquen la situació econòmica dels sectors afectats, l'evolució dels preus de l'energia i la interacció del gravamen amb altres figures fiscals, com ara l'Impost sobre Societats.

1.3. Ingrés afectat

L'article 1.11 de la Llei 38/2022 detalla el destí específic dels ingressos obtinguts mitjançant el gravamen temporal energètic. En concret, estableix que:

«11. El rendimiento de la prestación se ingresará en el Tesoro Público y se utilizará para cualquiera de los siguientes fines:
a) Medidas de apoyo financiero a los clientes finales de energía, especialmente a los hogares vulnerables, para mitigar los efectos de los elevados precios de la energía, de manera específica;
b) medidas de apoyo financiero para contribuir a la reducción del consumo de energía, por ejemplo mediante subastas o sistemas de licitación de reducción de la demanda, a la disminución de los costes de compra de energía de los clientes finales de energía para determinados volúmenes de consumo, y al fomento de las inversiones de los clientes finales de energía en energías renovables, inversiones estructurales en eficiencia energética u otras tecnologías de descarbonización;
c) medidas de apoyo financiero para ayudar a las empresas de sectores de gran consumo de energía, siempre que se supediten a inversiones en energías renovables,

eficiencia energética u otras tecnologías de descarbonización;
d) medidas de apoyo financiero para desarrollar la autonomía energética, en particular inversiones en consonancia con los objetivos de REPowerEU establecidos en el Plan REPowerEU y en la Acción conjunta europea REPowerEU, tal como proyectos con una dimensión transfronteriza;
e) a la financiación de medidas para reducir los efectos perjudiciales de la crisis energética, incluidos el apoyo a la protección del empleo y el reciclaje y el perfeccionamiento profesional de la población activa, o para fomentar inversiones en eficiencia energética y energías renovables, incluidos los proyectos transfronterizos y en el mecanismo de financiación de energías renovables de la Unión establecido en el artículo 33 del Reglamento (UE) 2018/1999 del Parlamento Europeo y del Consejo de 11 de diciembre de 2018 [...].»

S'observa que el transcrit precepte contempla un marc normatiu clar pel que fa a l'ús finalista dels recursos recaptats, assegurant que el gravamen no té una mera finalitat recaptatòria, sinó que es vincula directament a objectius de política pública en l'àmbit energètic i social. Els recursos es destinen a cinc grans línies d'actuació:

1. Protecció dels consumidors més vulnerables, especialment llars afectades per la pujada de preus.
2. Estímul a la reducció del consum energètic i suport a inversions en renovables i eficiència energètica.
3. Ajuda a empreses amb alta intensitat energètica, sempre condicionada a accions de descarbonització.
4. Impuls de l'autonomia energètica europea, en línia amb els objectius del pla REPowerEU.
5. Finançament de mesures contra els efectes socials de la crisi energètica, incloent-hi la formació i la preservació de l'ocupació, així com projectes d'àmbit europeu.

2. Subjecte actiu

L'article 1.9 de la Llei 38/2022 determina quin òrgan és competent per a la gestió del gravamen temporal energètic. Concretament, estableix:

«9. La exacción, gestión, comprobación y recaudación de la prestación queda atribuida a los órganos correspondientes de la Delegación Central de Grandes Contribuyentes de la Agencia Estatal de Administración Tributaria.»

Així, el subjecte actiu és l'Estat, que actua a través de l'Agència Tributària, concretament de la Delegació Central de Grans Contribuents, òrgan especialitzat en operadors de gran dimensió.

3. Fet imposable i subjecte passiu

L'article 1.1 defineix alhora el fet imposable i les persones obligades al pagament del gravamen:

«1. Las personas o entidades que tengan la consideración de operador principal en los sectores energéticos de acuerdo con [...] deberán satisfacer un gravamen energético con carácter temporal durante los años 2023 y 2024. [...] Asimismo, a los efectos del párrafo anterior, tendrán la consideración de operadores principales [...]»

El gravamen recau sobre aquelles empreses amb la condició d'operadores principals del sector energètic, segons la normativa i resolucions de la CNMC, i que generin almenys el 75% del seu volum de negoci a partir de determinades activitats com l'extracció de petroli, gas natural o el refinament de cru, segons la classificació NACE.

4. Exempcions

Tot i que s'estableix una obligació general de pagament, l'article 1.1 també preveu exempcions per a determinats operadors:

«2. Estarán eximidas del pago del gravamen las personas y entidades [...] en las que concurra cualquiera de las siguientes circunstancias:
a) Que el importe neto de la cifra de negocios correspondiente al año 2019 sea inferior a 1.000 millones de euros.
b) Que el importe neto de la cifra de negocios correspondiente, respectivamente, a los años 2017, 2018 y 2019 [...] no exceda del 50 por ciento del total del importe neto de la cifra de negocios [...]»

Aquestes exempcions s'apliquen a operadors que no superin certs llindars econòmics, ja sigui pel volum total de negoci o pel pes específic de l'activitat energètica dins el conjunt de la seva facturació, tenint en compte grups fiscals o mercantils.

5. Quota tributària

L'article 1.5 concreta el mètode de càlcul del gravamen:

«5. El importe de la prestación a satisfacer por cada obligado al pago será el resultado de aplicar el porcentaje del 1,2 por ciento a su importe neto de la cifra de negocios [...] del año natural anterior [...]»

La base imposable és el volum net de negoci generat a Espanya per les activitats energètiques, amb diverses exclusions, com els ingressos regulats (ex. PVPC, TUR) o determinats impostos indirectes. També s'estableix com calcular la quota en cas d'empreses integrades en grups fiscals o mercantils.

6. Meritació

L'article 1.4 estableix el moment de naixement de l'obligació tributària:

«4. La obligación de pago nacerá el primer día del año natural [...]»

Això significa que el gravamen neix l'1 de gener de cada exercici (2023 i 2024).

7. Gestió

7.1. Exigibilitat i pagament

Els articles 1.4 i 1.6 estableixen el calendari de pagaments:

«[...] se deberá satisfacer en los primeros 20 días naturales del mes de septiembre [...]»
«6. Las personas o entidades obligadas deberán ingresar durante los primeros veinte días naturales del mes de febrero [...] en concepto de pago anticipado [...]»

El gravamen s'ha de pagar en dues fases:

- Un pagament anticipat al febrer (50% estimat).
- El pagament final al setembre, ajustat amb les dades definitives.

7.2. Declaració

L'article 1.12 i la Ordre HFP/94/2023 regulen els models de declaració:

«12. El régimen de la prestación se desarrollará por orden de la persona titular del Ministerio de Hacienda [...]»

Aquesta norma estableix els formats i procediments concrets per a declarar i ingressar el gravamen i el seu pagament anticipat.

7.3. No consideració com a despesa fiscal

L'article 1.7 disposa que:

«7. El importe de la prestación y su pago anticipado no tendrán la consideración de gastos fiscalmente deducibles [...]»

Així, no es pot deduir la quota del gravamen com a despesa a l'Impost sobre Societats, el que accentua el seu caràcter excepcional.

7.4. No consideració com a cost repercutible

L'article 1.8 prohibeix repercutir el cost del gravamen als consumidors:

«8. El importe de la prestación y su pago anticipado no serán objeto de repercusión económica [...]»

A més, l'incompliment d'aquesta prohibició és considerat una infracció molt greu, sancionable amb una multa del 150% de l'import repercutit. La CNMC és l'òrgan encarregat de vigilar-ne el compliment i sancionar.

7.5. Revisió

L'article 1.10 estableix que:

«10. La revisión en vía administrativa de los actos relativos a la prestación se efectuará conforme a lo señalado en el título V de la Ley 58/2003 [...]»

Així, les reclamacions administratives sobre aquest gravamen es tramiten conforme a la Llei General Tributària, en el mateix règim que qualsevol altre tribut estatal.

VI. L'IMPOST A LA PRÀCTICA

1. Entrevista a l'Excm. Sr. Josep Maria Cruset Domenech, diputat al Congrés dels Diputats espanyol.[6]

[6] Entrevista realitzada en persona el dia 15 de maig de 2025 a Tarragona.

1.1. Debat al Congrés

Josep Maria Cruset és diputat i portaveu adjunt de Junts per Catalunya al Congrés dels diputats per la circumscripció de Tarragona. Ell ha actuat de portaveu i artífex del posicionament dels juntaires envers aquest impost. El paper de Junts a nivell espanyol és el de fiscalitzar les actuacions del govern socialista i el de no conformar-se en aconseguir recursos per Catalunya. Actualment els 7 diputats de Junts son crucials per decantar el govern espanyol en favor del bloc conservador o del bloc progressista. Això ha comportat que moltes vegades el sentit de vot de Junts sigui el mateix que el del PP i Vox. Un exemple és l'impost a les energètiques tractat en aquest treball.

El raonament que defensava el PSOE i Comuns, juntament amb els altres partits del bloc progressista, és que la guerra d'Ucraïna ha generat molts beneficis a les productores energètiques, fent pujar el preu de l'electricitat i repercutint directament al ciutadà. La idea del gravamen temporal aprovat per la *Ley 38/2022, de 27 de diciembre, para el establecimiento de gravámenes temporales energético y de entidades de crédito y establecimientos financieros de crédito y por la que se crea el impuesto temporal de solidaridad de las grandes fortunas, y se modifican determinadas normas tributarias*, és retornar els diners que han generat de forma abusiva les grans empreses energètiques a aquells usuaris amb risc de pobresa energètica. Junts defensa aquesta postura tuïtiva del govern en favor de les famílies necessitades; ara bé, aquest partit considera que un gravamen temporal que ha de donar resposta a un fet temporal, com és la guerra d'Ucraïna, no pot servir com excusa per gravar amb un 12% tots els beneficis d'empreses productores d'energia, entitats bancàries, refineries i altres industries. Era un impost que atemptava contra la competitivitat econòmica d'Espanya, podent afectar a inversions claus en energies renovables.

Cruset assegura que Junts no es vol posicionar en cap bloc ideològic del Congrés espanyol. Només busca captar inversions clau per Catalunya, atraure riquesa al territori i millorar la qualitat de vida dels ciutadans; cosa que assegura que és completament compatible. El diputat creu que hi ha una falsa creença de determinats partits i ciutadans en creure que si vas a favor de les empreses no vas a favor dels obrers i del ciutadà ras

en general. Es pot facilitar l'emprenedoria i l'activitat econòmica sense perjudicar a ningú ni al medi ambient. Afirma que en pràcticament tots els casos, el fet de captar inversions i empreses, suposa una millora en les condicions de vida del territori.

1.2. Inversions clau

El fet de no dependre d'un sol bloc i del poder de fer decaure o aprovar normativa al Congrés, ha convertit a Junts en el focus de molts sectors interessats en aconseguir prosperar o no diferents iniciatives legislatives. Aquest és el cas de Repsol.

Quan es va saber que aquest gravamen temporal s'anava a convertir en un impost permanent, ràpidament es van posar en alerta totes les empreses del sector. Repsol, l'empresa energètica més gran de l'estat espanyol, va advertir que podria suposar una pèrdua milionària d'inversions a l'estat. Aquesta empresa tenia projectada una inversió de prop de 1.200 milions d'euros al Camp de Tarragona per a la construcció d'una eco-planta de tractament de residus per tal de transformar-los en combustible i un electrilitzador. A banda de fer realitat en un futur pròxim el centre de producció d'hidrogen verd més gran d'Espanya a la refineria de Repsol a la Pobla de Mafumet.

La petrolera va advertir de, si prosperés aquest impost, realitzaria dita inversió a Portugal. Això suposaria la pèrdua d'una infraestructura energètica clau pel territori i una pèrdua de més de 350 llocs de treball qualificats directes.

1.3. L'impost decau

El dia 22 de gener de 2025, es va votar al Congrés dels Diputats si s'aplicaria aquest impost o no. Finalment, PP, Vox, Junts, PNV i UPN hi van votar en contra, fent decaure l'impost.

Instantàniament, Repsol va anunciar que conservaria els plans d'inversió a Tarragona tal com estava previst. De fet, per tal de poder mostrar tots els beneficis de la inversió que havia pogut aconseguir els 7 vots claus de Junts, va organitzar una visita a la refineria de Repsol a la Pobla de Mafumet i el Morell. Hi van assistir els directors de la planta, el CEO de Repsol, alts càrrecs del partit a nivell territorial i nacional i, sobretot, el nostre entrevistat, qui h acabat esdevenint el personatge clau per al desenllaç d'aquest impost.

VII. CONCLUSIONS

El present treball ha permès aprofundir en la complexa realitat del sector elèctric espanyol, especialment en el context actual marcat per l'impacte de la crisi energètica, la fiscalitat específica i les mesures excepcionals adoptades per fer-hi front. A través de l'anàlisi de la liberalització del mercat elèctric, la seva evolució normativa, i l'establiment del gravamen temporal elèctric, s'han posat de manifest diversos aspectes claus que mereixen una reflexió final.

En primer lloc, el procés de liberalització del sector elèctric, iniciat a finals del segle XX i consolidat a partir de les directives europees, ha suposat una transformació radical del model tradicional de monopoli natural cap a un mercat més obert, competitiu i regulat. Aquest canvi, impulsat per la necessitat de millorar l'eficiència, estimular la innovació i ajustar els preus a les condicions de mercat, ha estat profundament condicionat per l'evolució tecnològica, els canvis regulatoris i les exigències mediambientals emergents.

Tanmateix, aquesta liberalització no ha eliminat la necessitat d'intervenció pública. Ans al contrari, ha fet més evidents les tensions entre la llibertat d'empresa i l'obligació constitucional de contribuir al sosteniment de les despeses públiques. En aquest sentit, el sistema fiscal que grava el sector elèctric ha esdevingut una estructura d'alta complexitat, composta per un entramat de tributs ordinaris i prestacions extraordinàries.

Aquesta realitat genera una càrrega econòmica considerable sobre les empreses, la qual cosa pot afectar la seva competitivitat i, indirectament, les decisions d'inversió i desenvolupament tecnològic.

El gravamen temporal elèctric, objecte central del nostre estudi, es configura com una resposta excepcional a una conjuntura extraordinària: l'increment sostingut dels preus de l'energia arran del conflicte a Ucraïna i la crisi postpandèmica. Tot i ser una figura jurídica qualificada com a "prestació patrimonial pública no tributària", el seu efecte econòmic l'aproxima a un impost, i la seva aplicació ha despertat un intens debat polític, jurídic i econòmic.

La justificació del gravamen es fonamenta en criteris de solidaritat, justícia distributiva i correcció de desigualtats derivades de guanys extraordinaris en contextos de crisi. Malgrat aquestes motivacions, l'impacte real sobre la inversió empresarial i l'estabilitat reguladora no pot ser menystingut. L'amenaça per part de grans empreses com Repsol de desplaçar inversions estratègiques fora del territori espanyol, en resposta a la consolidació d'aquest gravamen com a impost permanent, posa en relleu la necessitat d'equilibrar els objectius recaptatoris i socials amb la seguretat jurídica i l'estimulació econòmica.

L'entrevista amb l'Excm. Sr. Josep Maria Cruset Domenech ha aportat una visió clara sobre com els posicionaments polítics poden influir de forma decisiva en la configuració del sistema fiscal. El vot contrari de Junts al manteniment del gravamen com a mesura permanent ha estat determinant per la seva derogació, fet que exemplifica el pes polític de les forces parlamentàries minoritàries en un context de fragmentació política.

En definitiva, les conclusions d'aquest treball apunten cap a la necessitat de dissenyar polítiques fiscals que, sense renunciar a la redistribució i a la solidaritat, siguin

compatibles amb la sostenibilitat econòmica del sector, la seguretat jurídica i la necessitat d'inversions a llarg termini, especialment en un moment de transició energètica i emergència climàtica. Això exigeix un marc normatiu estable, transparent i equilibrat, que afavoreixi tant els objectius socials com la dinamització econòmica i la innovació tecnològica dins del sector energètic.

BIBLIOGRAFIA

ARRIBAS, A. E.; i, ISLAS, O :*–El prosumidor en la economía colaborativa: nueva manera de participar en el mercado de consumo.* https://doi.org/10.5294/pacla.2021.24.2.7 [Vist el dia 25/3/2025]

ENERGIA Y SOCIEDAD: *Manual de la energia.* https:// energiaysociedad.es/pdf/documentos-manuales-energia [Vist el dia 23/3/2025]

FERNÁNDEZ GÓMÉZ, E.: *Fiscalidad de la electricidad y competitividad industrial*. htpps://www.orkestra.deusto.es [Vist el 11/03/2025]

FERREIRO LAPATZA, J.J.,: *Curso de derecho financiero español*, Ed. Marcial Pons, Barcelona – Madrid,